

Motion till riksdagen 2011/12:Sf287

av **Lars Johansson och Ann-Christin Ahlberg (S)**

Återförening av somaliska familjer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen omedelbart måste hantera frågan om hur asylrätten och möjligheten till återförening ska kunna vara såväl rättssäker som praktiskt möjlig för sökande från Somalia.

Motivering

År 2009 beviljades 4 757 somaliska medborgare uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till en nära anhörig. Under 2010 var det endast ett fåtal som accepterades för att förenas med sina familjemedlemmar här. Under innevarande år ser det likadant ut. Migrationsverket avslår ansökningar om tillstånd på grund av anknytning, bland dem mer än 1 500 barn. Samtidigt får idag 95 % av alla asylsökande somalier permanenta tillstånd i Sverige, en i längden ohållbar ekvation. Enligt uppgift från migrationsministern har den nya lagen från den 1 juli 2010 om att man ska ta större hänsyn till barnens situation ingen verkan.

Detta är något förkortat vad Migrationsverket grundar sig på:

Enligt svensk lag ska man ha ett giltigt pass utfärdat av en "behörig myndighet" för att få uppehållstillstånd på grund av anknytning. De olika somaliska pass som utfärdas i dag godkänns inte av Sverige och flera andra europeiska länder.

Där det är nya anknytningar (man har inte tidigare bott stadigvarande tillsammans) så får man ett tidsbegränsat uppehållstillstånd – uppskjuten invandringstest – som efter två år kan omvandlas till ett permanent tillstånd. Om det gäller en familj med barn som splittrats genom flykten så medger lagen att man får ett permanent uppehållstillstånd direkt. Eftersom man generellt saknar giltiga resehandlingar som pass om man kommer från Somalia har

Fel! Okänt namn på

Migrationsverket tidigare utfärdat ett svenskt främlingspass för somaliska medborgare.

Kravet på styrkt identitet kan inte frångås vid ansökningar om uppehållstillstånd som gjorts före inresan. En klarlagd identitet är nödvändig vid bedömningen av släkt- och familjeband i familjeåterförningsärenden. Värdet av framlagd bevisning om t.ex. ingånget äktenskap är avhängigt att paret förmått styrka sina identiteter. Om identiteten inte kan klarläggas bör ansökan i regel avslås när utlänningen inte har rätt till skydd här (gäller de som söker asyl i landet).

Migrationsöverdomstolen har i ett antal avgöranden slagit fast att innehav av pass är en grundläggande förutsättning för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas.

Främlingspass får bara utfärdas för en sökande som inte kan skaffa något annat giltigt pass. Men detta förutsätter att den sökande på något annat sätt tillräckligt klarlägger sin identitet, enligt de beviskrav som gäller, och i övrigt uppfyller kriterierna för ett uppehållstillstånd.

Förr gjorde man alltså båda delarna. Det man krävde var att en sökande person tog sig till en svensk ambassad (i Kenya eller Etiopien) och ansökte, så fick han eller hon både tillstånd på grund av anknytning och ett främlingspass för resan. Man hade som Migrationsverkets rättschef säger inte ”vikat” kravet på styrkt identitet så högt. Efter domen i Migrationsöverdomstolen har det i praktiken blivit omöjligt att erhålla främlingspass (en tillfällig resehandling som utfärdas av svenska myndigheter).

Somalier har naturligtvis svårt att förstå varför lagtolkningen ändrats.

Det är också obegripligt att man inte kräver en fastställd ID när man söker asyl, men man gör det i samband med familjeförening. Se ovan om undantag när utlänningen har rätt till skydd här.

De svenska regeländringarna skapar stor oro och minskar radikalt möjligheterna för somaliska familjer att återförenas. Vårt rykte om att föra en humanitär flyktingpolitik kan därför starkt ifrågasättas, när tusentals barn inte kan förenas med sina föräldrar i Sverige.

Somalia har en övergångsregering (TFG) som har stora bekymmer med att få kontroll över landets södra del. Det anses vara skälet till att Migrationsverket inte godkänner de pass som regeringen utfärdar. Å andra sidan har Somalia varit utan riktig regering sedan 1991 och i praktiken ändå längre. Trots det har pass utfärdade före 1991 varit godkända.

Sverige har, liksom resten av världssamfundet, erkänt den regering som finns i Mogadishu, med dess fel och brister, och betalar stora pengar för att hålla den vid makten. Samtidigt finns det lokala och regionala myndigheter som fungerar. Exempelvis finns lokala banksystem dit många svensksomalier sänder pengar till sina anhöriga. Det krävs lokala ID-handlingar för att ta ut dessa pengar. Då borde man också acceptera att man utfärdar pass! Syftet med att stödja övergångsregeringen är att man vill att Somalia skall komma tillbaka till en normalitet igen!

Vid riksdagens behandling av en likalydande motion våren 2011 skrev socialförsäkringsutskottet att statsrådet Tobias Billström hade uppmärksammat frågan i ett interpellationssvar den 3 december 2010. Man ansåg därför att

Fel! Okänt namn på

frågan om att fastställa identitet vid återförening var löst. Nu har det gått ytterligare 10 månader och frågan är ännu inte åtgärdad. Det är en cynisk politik att inte omedelbart vidta åtgärder och utgå från barnets bästa. Regeringen saknar en tydlig politisk vilja och tusentals barn far illa. Därför ska riksdagen ge ett tillkännagivande till regeringen om vad som anförts i motionen.

Stockholm den 4 oktober 2011

Lars Johansson (S)

Ann-Christin Ahlberg (S)